

בזכות ג'ו מק'קארתי

ג'ו מק'קארתי

מימין ומשמאל וגם מהאמצע, מתנפלים על הסינאטור ג'ו מק'קארתי. הוא מואשם באולמרטיות. צר לי מאוד, אך הוא לא היה אולמרט, גם לא אולמרטיסט. ולא שאני חסיד שלו או של דיעותיו או מיפלותיו בעבר. אבל אין מה לעשות: האיש לא היה מה שאומ' רים נגדו.

היו בסינאט האמריקאי אולמרטיסטים, גם מימפלג' תו: אותם עשקו בציד-מכשפות פרטי. אותם שראו את עיקבות הפשע המאורגן בכל מקום. אותם שראו פושעים ונגבים בכל מקום. אולי שכחו הטוענים כנגד הסינאטור מק'קארתי, שאולמרט עוסק בהשמצת אזר- חים על רקע פילי, מבלי שתהיה להם היכולת להת- גונן, אבל מק'קארתי לא נלחם בפשע המאורגן. הוא נלחם באויביה של אמריקה.

היו באמריקה בוגדים קומוניסטים.

אילמלא זעק וחזר וזעק ג'ו מק'קארתי שיש באמרי- קה קשר קומוניסטי, היו השילטונות עד היום מטייחים עובדה מרה זו. אילמלא חזר והתריע, לא היו חוקרים את הבוגדים הקומוניסטים.

לקומוניסטים לא היתה כל שייכות לפשע. הפשע שלהם היה אידיאולוגי. יכול להיות ששיטותיו של מק'קארתי לא היו אסתטיות. השאלה היא מה יכול סינאטור אחראי אחד לעשות כדי להזעיק נגד הסכנה הקומוניסטית? מה הוא יכול לעשות כאשר הוא יודע

על חומר מחשיד המונח בארכיוני האף-בי-איי, כאבן שאין לה הופכין. אם ישחק את המישחק לפי הכללים הג'נטלמנים, הוא ישחק לידיהם של המשתיקים למיני- הם. ומשתיקים יש למכביר, בכל האירגונים והמקצו- עות. זאת מפני שבקומוניזם האמריקאי, כמו כל התנו- עות הקומוניסטיות בעולם, יש משהו שנדבק באנשים יפים ונוצצים מכל החוגים, החל מבמאי הוליווד וכלה בגנרלים של הפנטאגון.

מי שאינו סובל את שיטותיו של ג'ו מק'קארתי, מוטב שידרוש חקירה פדראלית בהאשמותיו. כי מי שטוען כי מק'קארתי ניצל את מעמדו להטלת בוץ באנשים חפים מפשע, היה צריך לקום ולדרוש מהנשיא, מהסינאט, מהאף-בי-איי, ובעיקר מעצמו, שחקירה תהיה.

אילו היתה נעשית חקירה והיה מסתבר שג'ו מק- קארתי לא צדק, אז ורק אז אפשר היה לצאת נגדו. מאחר שהדבר לא נעשה וחקירתו של מק'קארתי נגד הבוגדים הקומוניסטים, שאיימו על ביטחונה של אמרי- קה, הופסקה באמצע, הרי שבין האפשרות שג'ו מק- קארתי יהיה זך כסבון והאפשרות שהקומוניזם ישתולל, יש רק אפשרות שלישית: חקירה. אז אנא, בבקשה: הפסיקו עם ג'ו מק'קארתי ותפנו אל הסכנה הקומו- ניסטית.

הרשימה הנ"ל נכתבה בהשראתו של עמוס קינן. תודה לו על שפך את עיני לראות את האמת שבמק- קארתיזם.

יהודה בכר, תליאביב

זעקי, ארץ אהובה

שלום לך ארצי היקרה, שלום לך מדינה, ארץ אכז- בה.

רבובת כבר שאלתי את השאלה: למה זה כך? למה אני, בגיל 21, סטודנטית, בת לדור העתיד, מתחב- טת בענייה: מה אני עושה כאן, ארץ יקרה?

אט אט טופחת המציאות על פני. בהתחלה מתעל- מיס. אבל אחר-כך הדבר הותך כסכין בבשר החי. בני- ברק: ריכוז של קדושה, תככים וחורשי-מימות, דתיים יראשמיים. ואנו — מיעוט של חילונים, רשעים, עובדי- אלילים. ובאמת: רשעים אנו וגם טיפשיים.

בחור דתי נולד עם כפית כסף בפיו: לומד בישיבה וגם אחר-כך הוא נשאר בחממה, מתעטף ומסתתר מהעולם ובגדיו השחורים. אין לו חובות של צבא, מילואים ופרנסה. וכי מדוע שיהיו לו? כי הרי אנו, הבנות הרשעות, חבר של פרוצות, משרתות בצבא וחיות

חיי זימה. בחור חילוני המשרת בצבא מגיע לחופשה אחת לחודש ושמה בסוף שבוע קצרצר. ואותו צדיק צעיר, יראשמיים, יושב עם אביו ומורו ועשרים ושניים אחיו ואחיותיו על צלחת הצ'ולנט.

וכשהוא נישא — מה הבעיה? דירה? אין כל בעיה. שב חביבי, תמשיך ללמוד. הרבי יסדר דירה בקריית- הרצוג והקיצה תגיע גם תגיע. אבל אני, ארץ יקרה, כשאני עומדת להינשא, לי אף אחד לא דואג. גם אני רוצה דירה. לא, לא פנטהאוז בצפון העיר. רוצה דירה קטנה עם מירפסת והול. נכון, לא ביקשתי מתנה. אבל אולי תושיטי לי מעט עזרה. מה התשובה? אהה...

גורלי הוא הבעיה שלי. צמרת-העם, השילטון, בית-המחוקקים — כילדה ראיתי בהם צוות של טהורים עלאיים. נכון, הם רק בני-אדם. אולם הזעם גואה וצובט את הלב. איך אתם

מעזים להגיד לי מה לעשות? אדם שגנב בחו"ל ומצא כחן מיסתור, חבורה של עריקים ומשתמטים, מדוע שאתם תחליטו בשבילי? באיזו זכות? יש לי דבר או שניים אליכם: רדו אלינו, השפילו עיניכם אלינו, הצעירים. מי כמונו ממלא את החובות? מי כמונו דור שנאבק, נאבק על דירה, נאבק על מיחיה. אומנם לא סללנו כבישים, גם לא ייבשנו ביצות. אבל אז היתה האחוה ערך עליון.

בואי אלינו הנהגה נכבדה ואז אולי תבינו מדוע כה גדולה הירידה. מדוע הפכנו, נפולת של נמושות? האידיאלים אינם שייכים רק לדורכם. היו גם לנו. אולם אתם את שלכם שכחתם ואת שלנו הרסתם קודם שצמחו. לא טוב לנו בך, ארץ יקרה. לא ביקשנו חיים של זהב, חלב ודבש. רצינו רק אוזן קשבת, מעט עזרה ושיוויון. זה נשמע כה נאיבי וטיפשי, אבל זה המצב ומקור כל הצרות.

רבה היא האכזבה ורב עוד יותר הכאב. השיאי לנו עצה, העלי ארוכה, כי קצרה מאד השעה.

אילנה זבצקי, בני-ברק

על האמנות והביקורת

רשימה זו היא פנייה מהלב אל אלפי הצופים באמנות ואל אמנים צעירים החו- ששים לעורם. ומנסים לחשוב דרך מוחות לא להם. ובה חוטאים לאמנותם.

בגיליון העולם הזה (2159) מצוטט ה, "אני מאמין" של מבקר האמנות אמנון ברזל. "אני מאמין" זה, האופייני למבקר-אמנות רבים ולתיאורטיקנים רבים בני זמננו, הביא אותי לתגובה זו.

בין השאר נאמר באותו מאמר: "הערך של המלא- כה — ידעת הטכניקה של הצורך, עשיית קו יפה או הטעם בבחירת צבעים — הולך ומאבד את חשיבותו (בעיני מי?)... המוח מעניין יותר. כל אדם הוא אנון ברגע שהוא מצהיר על עצמו שהוא כזה ופועל כאמן."

ועוד: "אמנות משקפת את החברה; היא ראי למציאות. ומאחר שהמציאות משתנה תמיד, האמנות משתנה איתה. לא רק הסיגנון האמנותי, אלא גם הכלים האמנותיים. במקום אותו צבע שמן שהוא החומר המסורתי באמנות, אפשר להשתמש בכל חומר המצוי בהישג ידו של האמן — מצמיג או מיספר של מכונת וד כבשים."

מר ברזל שוכח כמה נתונים עובדתיים: ראשית — הדברים המשתנים באופן ממש במציאות, מדי יום ובטור גיאומטרי עולה, הם המדע והטכנולוגיה, מחקר החלל והרפואה, אמנות הלחימה האיטרטיבית והמחש- בים. דבר אחד ויחיד לא השתנה: האורגניזם האנושי. אמן מפתח את אישיותו בעיקר על פי נתוני הסיביה האישיים ולא רק על פי הטכנולוגיה המתקדמת. חום, פחדים, רוך, שינאה, אהבה ורומנטיקה — אלה הם דברים הקיימים גם במרכז החלל ביסטון, אצל בכירי המדענים וגם בליבו של אמנון ברזל.

במאה הנוכחית כשרוב סיפרי המדע הבידיוני והעתידי מספידים מראש את האדם הקטן הנעלם והולך אל מול פילאי המדע, המשתוקקת התיאוריה העכשווית ליטול מהאמן גם את הזכות לבחירת דרך הביטוי האישי והריגשי, הראשוני והאמיתי ביותר, ולדחוס אותו לתוך שטאנץ לאותה חשיבה מרובעת

המאפיינת את דרכי, "החשיבה האמנותית". חשיבה אמנותית זו יזומה וכפויה עליידי מבקרים, עוצרי מוזי- אונים ותיאורטיקנים, שביטויים האישי מסתפק בהמצ- את חוקים לאמנות.

אינני שולל שום דרך וכיוון באמנות. אני שולל את השוללים ואת כותבי "החוקים". החוק הראשון לגבי הוא שאין חוקים באמנות. הדבר היחיד שעומד לביקור רת הוא האיות. ה, "מה" אינו משנה, אלא ה, "איך".

אפשר לעסוק באמנות מושגית, אמנות גוף, אמנות האדמה או אמנות פיגורטיבית. הקריטריון היחיד לגבי הינו האיות, שהפכה מילה כה נשכחת ביאלוגים של האמנות בת-זמננו. גם המילה "יפה" איבדה את מש- מעותה האמיתית והעמוקה והפכה מושג מקביל להתי- ייחסות טיפשית ולא רצינית במושגי האמנות של היום. לדעתי, יצירת אמנות שאיננה עומדת בזכות עצמה ללא התיאוריה שלצידה, אינה מצדיקה את קיומה הווי- זואלי. יצירת אמנות העומדת בזכות עצמה ללא התי- אוריה, אינה זקוקה לשכזו.

וזאת בניגוד לאמנון ברזל הטוען, "הבחירה של האמן זוהי האמנות שלו ולבחירה הזו צריכה להתלוות תי- אוריה. מדוע תיאוריה? מפני שליצירת האמנות אנחנו לא באים עם העין בלבד, אלא עם כל מה שאנחנו יוד- עים על האמנות, על האמן, על החברה. הידע קובע את השיפוט."

כל עוד מהות היצירה הינה ויזואלית, אין לדעתי מקום לתיאוריה כחלק אינטגרלי מהיצירה, ואין בידי הנתונים על מוצא האמן, חברתו, קרובי מישפחתו ומח- לות ילדותו לשנות את איכות היצירה. קיימות שפות שונות באמנות וכמו בשפות המדוברות זקוקים אנו לאל"ף-בית כדי לדעת לקרוא חיבור.

יש בידי המבקרים לחנך וללמד קהל להבין ולהאזן יצירות עכשוויות בעלות איכות. זהו תפקידם החשוב של המבקרים. ביקורת האיכות שלהם הינה מישנית מאחר שהיא אישית יותר ואינה יכולה לענות על קריטריונים קבועים מראש. לדעתי, אסור לתת בידי המבקרים, הזוממים והתיאורטיקנים את עט הביקורת ועליהם לפ- סול את עצמם מלמשש כמבקרי איכות באמנות, מאחר

שהם רחוקים ביותר מאובייקטיביות, כמו ששופט יפ- סול את עצמו מלשפוט פושע אשר רצח את הקרוב לו ביותר.

ולבסוף: אל להם לקהל ולאמן הצעיר להרים את עיניהם מהתבוננות או מהיצירה למשמע בתי-הקול המפוקפקת היוצאת ומכריזה, "כזה וכזה באמנות בת זמננו ראה וקדש!"

אבינועם קוסובסקי*, תליאביב

* אבינועם קוסובסקי הוא מורה במכון אבני לאמנות בתליאביב.